

Cirkulärnr: 1992:188
Diariernr: 1992:3237
Handläggare: Tommy Holm
Avdsek: AK
Datum: 1992-12-15
Mottagare: Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Skolstyrelsen
Kommundelsnämnden
Flyktingsamordnare
Invandrarbyrå/nämnd
Rubrik: Ersättning till kommunerna för flyktingmottagande

Ersättning till kommunerna för flyktingmottagande

Kommunförbundet har vid årets överläggningar med regeringskansliet ställt en rad krav på förbättringar av den statliga ersättningen till flyktingmottagande kommuner. För en del av kraven har vi fått gehör.

Den s k "generalschablonen" skrivs upp utifrån årets allmänna prisutveckling. Frågan om ersättning för kostnader för asylsökande barns skolgång i förläggningkommuner har också lösts på ett tillfredsställande sätt. Statens invandrarverk (SIV) får vidare extra medel redan innevarande statliga budgetår för att bättre kunna kompensera kommuner som drabbats särskilt negativt av övergången till nytt statsbidragssystem. Andra frågor, bl a kravet på ett särskilt "konjunkturtillägg" utifrån faktiskt ökande socialbidragskostnader, har skjutits på framtiden.

Resultaten av överläggningarna framgår av nedanstående:

1 Nya belopp på "generalschablonen"

Efter överläggningarna med Kommunförbundet har regeringen 1992-12-10 fastställt att schablonersättning för flyktingmottagande från och med den 1 januari 1993 ska lämnas till kommunerna med följande engångsbelopp (den s k generalschablonen):

Vuxna flyktingar	138 300 kronor
Barn under 16 år	84 800 kronor

De nya beloppen innebär en uppräknings med 2,1 procent av innevarande års nivåer. Höjningen baseras på den sedan några år etablerade principen att nivån på "generalschablonen" ska följa utvecklingen av årets konsumentprisindex.

2 Skolkostnader för asylsökande barn boende på statliga förläggningar

Skolkostnader för asylsökande barn, inskrivna på förläggningar, som inte täcks av dagens sektorsbidrag till skolan ersätts för närvarande av SIV enligt särskilda avtal med förläggningkommunerna.

Omläggningen av det allmänna statsbidragssystemet den 1 januari 1993 leder till att många kommuner med förläggningar får en väsentligt lägre täckning av skolkostnaderna än hittills för asylsökande barn via det generella statsbidraget.

För att råda bot på detta problem ges nu SIV fr o m den 1 januari 1993 genom regeringsbeslut möjlighet att i särskild ordning ersätta berörda kommuner för de asylsökande barnens skolgång. SIV ska dock härvid beakta att en mindre andel av dessa skolkostnader redan räknats in i det nya generella statsbidraget till kommunerna.

SIV kommer alltså liksom idag att komplettera de generella statsbidragen, men blir nu de facto den myndighet som utbetalar merparten av den ekonomiska ersättningen till berörda kommuner.

Inför skolåret 1993/94 avser regeringskansliet dessutom utarbeta förslag till åtgärder för att nedbringa skolkostnaderna för asylsökande barn.

3 Höjd övergångsersättning

För att lindra övergången till ett nytt statsbidragssystem för flyktingmottagande 1991 upprättades särskilda allmänna övergångsregler. Kommuner som trots detta drabbades negativt av systembytet kunde söka särskild ersättning hos SIV som förfogade över en "pott" på 40 miljoner kronor till detta ändamål.

Kommunförbundet har nu visat på att denna summa varit otillräcklig, vilket bl a en del större kommuner fått erfarat. Därför får SIV via regeringsbeslut ytterligare 15 miljoner kronor under innevarande budgetår för att bättre kunna kompensera kommuner som drabbats negativt av övergångsreglerna.

4 Inget "konjunkturtillägg" under 1993

Komrev AB har i en utvärdering konstaterat att kommunerna i genomsnitt förbrukar 63 procent av "generalschablonen" under flyktingens 12 första månader i kommunen. Eftersom flyktingarna i nuvarande svåra arbetsmarknadsläge kan förväntas bli långvarigt socialbidragsberoende har Kommunförbundet begärt att flyktingmottagande kommuner under 1993 skulle beviljas ett särskilt konjunktur- eller arbetsmarknadstillägg. Förbundet har också pekat på den formulering i propositionen 1989/90:105 (om det nya statsbidraget) som säger att om "socialbidragskostnaderna trots aktiva kommunala åtgärder ändå skulle öka på grund av externa faktorer kan nivån på schablonbeloppet behöva höjas".

Utgångspunkten för nuvarande system för ersättning till kommunerna var att kostnadsfördelningen mellan stat och kommun i allt väsentligt skulle vara oförändrat i förhållande till tidigare system. Kommunförbundet anser att risken nu är stor att kommunerna de närmaste åren får bära en relativt sett större andel av samhällets kostnader för flyktingmottagandet.

Kulturdepartementet avvisar för närvarande kravet på konjunkturtillägg och menar att det i dag inte finns underlag för att avgöra om kostnadsfördelningen har blivit annorlunda än vad som var avsett.

I stället har departementet för avsikt att "i samråd med SIV och Svenska Kommunförbundet följa och analysera kostnadsutvecklingen för att därigenom kunna bedöma om kostnadsfördelningen mellan stat och kommun överensstämmer med de utgångspunkter som låg till grund för det nya ersättningssystemet".

Svenska Kommunförbundet har redan givit Komrev AB i uppdrag att under 1993 fortsätta arbetet med att utvärdera och rapportera om kostnadsutvecklingen för det kommunala flyktingmottagandet. Förbundet kommer givetvis att aktivt bevaka denna fråga även under nästa år.

5 Arbetsgrupp för översyn av vissa statsbidragsregler

Kommunförbundet har också aktualiserat andra förändringar såsom större grundersättning till flyktingmottagande kommuner och en översyn av ersättningsreglerna för flyktingar som flyttar mellan olika kommuner.

Dessa frågor hänskjuts nu till en arbetsgrupp med representanter för regeringskansliet, SIV och Kommunförbundet. Avsikten med översynen ska enligt invandrarministern vara att "skapa ökad kostnadseffektivitet och ökad rättvisa mellan kommuner".

Arbetsgruppen ska redovisa förslag till regeländringar senast den 15 april 1993.

Ett annat krav som Kommunförbundet framfört - att en större grupp än idag av flyktingens anhöriga ska ingå i den personkrets för vilka kommunerna får statlig ersättning - hänskjuts till prövning av den väntade nya parlamentariska invandrings- och invandrarutredningen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Karl Knutsson

Tommy Holm